

Potatislök *Allium cepa* (Aggregatum-Gruppen) 'Anna'
Dalarna 1930-TALET

Historia: Potatislöken 'Anna' har fått sitt namn efter Rällsjö Britas syster Rällsjö Anna Andersson vars son Erik ärvt och bevarat löken i odling. Anna föddes 1905 i Rällsjöbo utanför Bjursås i Dalarna. Hennes äldre syster Rällsjö Brita och deras far Rällsjö Anders var båda pionjärer vad det gäller att ta vara på äldre trädgårdsväxter. Vid Rällsjögården har många värdefulla växter bevarats tillsammans med minnen av självhushållning och äldre trädgårdskultur. Löken hade Anna med sig från gården i Rällsjöbo när hon flyttade till Koppalahyttan på 1930-talet för att gifta sig med Oskar Kalstens. Sonen Erik minns att den där ofta odlades på samma land som morötter och kål och att det gödslades med kogödsel. När den skördats i augusti fick den saltorka på ett galler så att jord och skräp föll igenom när det rördes om. På ålderns höst, 101 år gammal berättade Rällsjö Brita att lök, gräslök och pepparrot var de vanligaste kryddorna som förr användes och odlades vid Rällsjögården. Löken, kallad knipplök, potatislök eller Leksandslök, odlades i kålgården tillsammans med vitkål, kålrötter och gräslök. I boken "Rällsjö Brita är mitt namn" av Lena Nygårds beskrivs inte bara familjens historia utan också många av de växter som bevarats på gården.

Beskrivning: 'Anna' bildar runda till rombiska lökar, ofta många små lökar per kluster. Lökarna har ljus rödbrunt skal vid skörd som i lager blir brunt. Köttet är vitt med violetta inslag. Den har också påtagligt smal och mer välförgrenad blast än andra sorter. 'Anna' skiljer den från de andra sorter som samlats in från Dalarna med sin skal- och köttfärg och från samtliga sorter i Nationella genbanken genom sin smala blast. 'Anna' har också högre halt torrs substans än de tidigare registrerade amatörsorterna från Poms upprop som analyserats.

Förökning: Sorten förökas vegetativt genom att en del av skörden sparas till utsäde. 'Anna' odlas och säljs våren 2023 av Bonden & Bananen vid gården Övre Glamsarvet utanför Falun. Besök <http://bondenochbananen.se> för aktuell information om tillgång. Sorten finns sedan 2022 registrerad som amatörsort av Nationella genbanken, vilket krävs för kommersiell spridning av sorter av *Allium cepa*.